

A Bakony-hegység dögbogárfaunájának alapvetése (Coleoptera: Silphidae)

ROZNER ISTVÁN

Bevezetés

A veszprémi Bakony Múzeum 1962-ben indította el „A Bakony természeti képe” programot, mely célul tűzte ki a Bakony-hegység rendszeres, átfogó kutatását. A program keretében intenzív entomológiai kutatás folyik, melynek előtörténetét TÓTH LÁSZLÓ: A Bakony-hegység futóbogár-alkatú faunájának alapvetése (Coleoptera: Cicindelidae et Carabidae) című munkájában részletesen ismerteti. E kitűnő dolgozatban foglaltakhoz csak annyi kiegészítést lehet hozzátenni, hogy 1972 óta „A Bakony természeti képe” program gazdája a Zircen létrejött önálló Bakonyi Természettudományi Múzeum, mely az MTA Veszprémi Akadémiai Bizottsága (VEAB) támogatásával, igen széles alapokra helyezte a hegység kutatását. Amatőr entomológus magánkutatók bevonásával jelentősen megnövekedett a vizsgált témák száma. A kutatás kiterjed a tágabb értelemben vett Bakony-hegységre, mely a BULLA-féle (1962) tájbeosztás szerint a következő részekből áll: I. Északi-Bakony, II. Déli-Bakony, III. Balaton-felvidék, IV. Tapolcai-medence, V. Keszthelyi-hegység, VI. Bakonyalja a Pannonhalmi-dombsággal. Jelen dolgozatomban a fajok lelőhely szerinti tárgyalásánál nagyjából ugyanezt a sorrendet követtem, előrebocsátva azt, hogy a Bakony egyes részei a dögbogarak faunisztikai vizsgálatát tekintve fehér foltnak számítanak, melyek teret engednek a későbbi kutatásoknak ezeken a területeken.

A Bakony-hegység dögbogarainak feldolgozásához az alapot a zirci Bakonyi Természettudományi Múzeum gyűjteménye képezte. Ez mintegy 500 példányt tartalmaz. Ennél alig valamivel kevesebb a budapesti Természettudományi Múzeum Állattárában őrzött bakonyi eredetű dögbogarak száma, amelyeknek az adatai ugyancsak feldolgozásra kerültek. SOMORJAI GYULA, PODLUSSÁNY ATTILA és a saját magángyűjteményemben levő dögbogarak adatai szerepelnek még ebben a dolgozatban, valamint a *Silphidae* családra vonatkozó szórványos irodalmi adatok.

Az irodalomban a Bakony dögbogaraira vonatkozó utalást elsősorban KUTHY D.: A Magyar Birodalom Állatvilága – Fauna Regni Hungariae, Budapest (1896)

idevonatkozó részéből nyerhetünk. TÓTH LÁSZLÓ: Adatok a Balaton-felvidék bogár- (Coleoptera) faunájához – A Veszprém megyei Múzeumok Közleményei (7/1968) c. munkája négy dögbogárfajt említ, SIROKI ZOLTÁN 1964-ben a Rovartani Közlemények XVII. kötetében (169–181 old.) egyet. Dr. SZÉKESY VILMOS: Magyarország Állatvilága VII. kötet I. füzet – Holyvaalkatúak I. Staphylinoidea I. említi a *Necrophorus investigator* ZETT. ab. *suturalis* MOTSCH. változatát Tihanyból.

A Bakony-hegység dögbogarainak gyűjtését a „Rövidítések” fejezetben, valamint a fajok részletes leírását tartalmazó részben felsorolt munkatársak végezték. Ezen a helyen mondok köszönetet mindazoknak, akik e dolgozat létrejöttéhez segítséget nyújtottak, így dr. TÓTH SÁNDOR múzeumigazgatónak, aki a Bakonyi Természettudományi Múzeum anyagát rendelkezésemre bocsátotta, a gyűjtő- és kutatómunkát messzemenően támogatta, dr. KASZAB ZOLTÁN akadémikusnak, a budapesti Természettudományi Múzeum főigazgatójának és ÁDÁM LÁSZLÓ-nak, hogy a Természettudományi Múzeum Állattárában elhelyezett dögbogarak feldolgozását lehetővé tették, PODLUSSÁNY ATTILLÁ-nak és SOMORJAI GYULÁ-nak a gyűjteményükben levő dögbogarak adataiért, valamint mindazoknak, akik a gyűjtésekben segítségemre voltak.

Rendszerezés, nomenklatúra

DR. SZÉKESY VILMOS: Holyvaalkatúak I. – Staphylinoidea I. Fauna Hungariae 60. (1961) füzetében a dögbogarak (*Silphidae*) 13 nemének 33 fajtát és 29 változatát tárgyalja a faunaterületünkre vonkozotva. A Bakonyban ebből 21 fajt és 4 változatot sikerült eddig kimutatni. Várható még ezenkívül 3 faj előfordulása.

A dögbogaraknak SZÉKESY fentebb említett munkájában követett rendszerezése ma már idejét múlt. Elfogadottabb és világszerte használatosabb az alábbiakban ismertetett rendszer, mely a fajok elnevezésénél messzemenően figyelembe veszi a prioritás elvét akkor is, ha az eredetileg téves írásmóddal párosul pl. a *Necrophorus* genus név használatos a helyes *Necrophorus* helyett.

- II. had: Staphylinodea – Holyvaalkatúak
 1. család: SILPHIDAE – DÖG BOGARAK
 1. alcsalád: Lyrosominae (Pterolominae)
 Nem: Pteroloma GYLLENHAL, 1829.
 Faj: *Pteroloma forstroemi* (GYLLENHAL, 1810)
2. alcsalád: Agyrtinae
 Nem: Agyrtes FRÖLICH, 1799.
 Alnem: Agyrtecanus REITTER, 1901.
 Faj: *Agyrtes (Agyrtecanus) bicolor* LA-PORTE, 1840.
 Alnem: Agyrtes s. str.
 Faj: *Agyrtes (s. str.) castaneus* (FABRICIUS, 1792)
 Nem: Ecanus STEPHENS, 1839.
 Faj: *Ecanus glaber* (FABRICIUS, 1792)
 Nem: Necrophilus LATREILLE, 1829.
 Faj: *Necrophilus subterraneus* (DAHL, 1807)
3. alcsalád: Silphinae
 Nemzetség: Silphini
 Nem: Silpha LINNÉ, 1758
 Alnem: Thanatophilus LEACH, 1815.
 Faj: *Silpha (Thanatophilus) rugosa* LINNÉ, 1758.
 Faj: *Silpha (Thanatophilus) sinuata* FABRICIUS, 1775.
 Faj: *Silpha (Thanatophilus) dispar* HERBST, 1793.
 Alnem: Xylodrepa THOMSON, 1859.
 Faj: *Silpha (Xylodrepa) quadripunctata* LINNÉ, 1758.
 Alnem: Oiceoptoma LEACH, 1815.
 Faj: *Silpha (Oiceoptoma) thoracica* LINNÉ, 1758.
 Alnem: Aclypea REITTER, 1884.
 Faj: *Silpha (Aclypea) undata* MÜLLER, 1776.
 syn: *Silpha reticulata* FABRICIUS, 1787.
 Alnem: Blitophaga REITTER, 1884.
 Faj: *Silpha (Blitophaga) opaca* LINNÉ, 1758.
 Faj: *Silpha (Blitophaga) alpicola* KÜSTER, 1849.
 Alnem: Silpha s. str.
 Faj: *Silpha (s. str.) tatrica* SMETANA, 1951.
 Faj: *Silpha (s. str.) carinata* HERBST, 1783.
 (syn: *Silpha lunata* OLIVIER, 1790)
 Faj: *Silpha (s. str.) obscura* LINNÉ, 1758.
 Faj: *Silpha (s. str.) tristis* ILLIGER, 1798.
 syn: *Silpha granulata* THUNBERG, 1794
 nec OLIVIER, 1790.
 Faj: *Silpha tyrolensis* LAICHARTIG, 1781.
 Alnem: Phosphuga LEACH, 1817.
 Faj: *Silpha (Phosphuga) atrata* LINNÉ, 1758.
 Alnem: Ablattaria REITTER, 1884.
 Faj: *Silpha (Ablattaria) laevigata* FABRICIUS, 1775.
 syn: *Silpha polita* SULZER, 1776.
 Nemzetség: Necrodini
 Nem: Necrodes LEACH, 1815.
 Alnem: Necrodes s. str.
 Faj: *Necrodes (s. str.) littoralis* (LINNÉ, 1758)
 syn: *Necrodes littoralis ab. brunneus* (DEGEER, 1774)
 Nemzetség: Nicrophorini.
 Nem: Nicrophorus FABRICIUS, 1775.
 Alnem: Neonicrophorus HATCH, 1946.
 Faj: *Nicrophorus (Neonicrophorus) germanicus* (LINNÉ, 1758)
 Alnem: Necrocleptes SEMENOV-TIAN-SHANSKIJ, 1933.
 Faj: *Nicrophorus (Necrocleptes) humator* OLIVIER, 1790.
 syn: *Nicrophorus humator ab. dlabolae* SAMSINAK, 1945.
 Alnem: Nicrophorus s. str.
 Faj: *Nicrophorus (s. str.) vespilloides* (HERBST, 1784)
 syn: *Nicrophorus mortuorum* FABRICIUS, 1792.
 Faj: *Nicrophorus (s. str.) sepultor* CHARPENTIER, 1825.
 Faj: *Nicrophorus (s. str.) investigator* ZETTERSTEDT, 1824.
 syn: *Nicrophorus vestigator* GYLLENHAL, 1827. nec HERSCHEL, 1807., *Nicrophorus ruspator* ERICHSON, 1837.
 Faj: *Nicrophorus (s. str.) fossor* ERICHSON, 1837.
 syn: *Nicrophorus interruptus* STEPHENS, 1830. nec BRULLÉ, 1822.
 Faj: *Nicrophorus (s. str.) nigricornis* FALDERMANN, 1835.
 Faj: *Nicrophorus (s. str.) vespillo* (LINNÉ, 1758)
 syn: *Nicrophorus vespillo ab. minor* WESTHOFF, 1881.
 Faj: *Nicrophorus (s. str.) vestigator* HERSCHEL, 1807.
 Faj: *Nicrophorus (s. str.) antennatus* REITTER, 1884.

A felsorolt fajok bakonyi előfordulásából kizárhatjuk a *Pteroloma forstroemi* (GYLL.) fajt, amely boreo-alpesi faj lévén a Kárpát-medencében csak a Felvidéken fordul elő, esetleg az Északi-Középhegységben is előkerülhet. Az *Ecanus glaber* (FABR.) É-európai faj, hazai előfordulására csak egy bizonytalan adat van. A *Silpha* (Blitophaga) *alpicola* KÜST. csak a D-Kárpátokban fordul elő, míg a *Silpha tatrica* SMETANA kifejezetten a Magas-Tátra jellemző faja. A *Silpha tyrolensis* LAICH. alpesi-montán faj, eddig az országból még nem került elő. A *Nicrophorus nigricornis* FALD. ugyancsak hegyvidéki faj, a Bakonyhoz legközelebb Horvátországban és az Alpokban él. Bakonyi előfordulás nem valószínű.

Rövidítések

A fajok felsorolásánál helykímélés céljából rövidítéseket alkalmaztam. Ezek a rövidítések vonatkoznak a gyűjtők neveire, az irodalomra, a Bakony-hegység rész tájaira, a gyűjteményekre és a rendszertani egységekre.

A szakirodalomból származó leőhelyadat esetében a gyűjtő nevét zárójelbe tettem.

A Bakony-hegység rész tájainak rövidítése: ÉB = Északi-Bakony, DB = Déli-Bakony, Bf = Balaton-felvidék, Tm = Tapolcai-medence, Kh = Keszthelyi-hegység, KB = Keleti-Bakony a Pannonhalmi-dombsággal.

Szakirodalmi rövidítések: FRH = Fauna Regni Hungariae (Kuthy: Coleoptera, 1896).

Rendszertani rövidítések: ssp. = subspecies, var. = varietas, ab* = aberratio.

A gyűjtők neveinek rövidítései: ÁL=ÁDÁM LÁSZLÓ, BJ=BALI JÓZSEF, BK=BALLA KÁROLY, BL=BEZSILLA LÁSZLÓ, CS=CSIKI ERNŐ, D=DIENER HUGÓ, DG=DIETZEL GYULA, EJ=ERDŐS JÓZSEF, EG=ENTZ GEZA, FP=FABULYA PÁL, GI=GALAMBOS ISTVÁN, GY=GYÖRFFY GYÖRGY, HL=HORVÁTH LAJOS, HM=HUSZÁR MÁRIA, I=ILOSVAY GYÖRGY, J=JACZÓ IMRE, K=KASZAB ZOLTÁN, KÁ=KASPER ÁGOTA, L=LICHTNECKERT FERENC, LR=LENCI RUDOLF, MM=MAGYAR MIKLÓS, M=MIHÁLYI FERENC, MI=MIHÓK GYULA, N=NERUZZIL ISTVÁN, P=PAPP JENŐ, PJ=PÁVEL JÁNOS, PA=PODLUSSÁNY ATTILA, RA=REMÉNYI ANTAL, RI=ROZNER ISTVÁN, RL=RÉZBÁNYAI LÁSZLÓ, SN=SINKOVICZ ILONA, SP=SPANNBERGER JÓZSEF, SZ=SIROKI ZOLTÁN, SZI=SZITTA TAMÁS, SZV=SZÉKESSY VILMOS, TL=TÓTH LÁSZLÓ, TS=TÓTH SÁNDOR, V=VESZELOVSZKY ZOLTÁN, W=WACHSMANN FERENC

A gyűjteményekre vonatkozó rövidítések: TMÁ = Természettudományi Múzeum Állattára, Budapest, BTM = Bakonyi Természettudományi Múzeum, Zirc, mgy = magángyűjtemény.

A Bakony-hegység területén előforduló dögbogárfajok felsorolása

SILPHIDAE – DÖGBOGARAK

Agyrtes FRÖLICH, 1799

A. (Agyrtescanus) bicolor LAPORTE, 1840 – Közép-Európában, így hazánkban is szóróványosan előforduló faj. Moha és korhadó fakéreg alatt, valamint korhadó farönkökben található. Előfordul a *Formica rufa* bolyában is. Főleg télen gyűjthető, amikor a napsütéses napokon a *Bibio Marci* MEIG. (Tavaszi bársonylegy) lárváira vadászik. Gyűjthető emberi ürüléken (GURÁNYI) vagy csalétekkel. Az ÉB-ban rostálással gyűjtötték. 1. Hódosér, Vinye, 1950. XII. 3, rostálva, leg. VÁGVÖL GYI, TMÁ.

A. (s. str.) castaneus (FABRICIUS, 1792) – Homoki pecebogár – Közép-Európában, a Balkán-félsziget É-i részén és Görögországban fordul elő. Rothadó növényeken, kertekben, és dögön található főleg homokos helyeken. Kora tavasszal rajzik. Magyarországon sokfelé előfordul. ÉB, DB, Bf, Kh, 1. Zirc, Cuha-v., 1936. IV. 12. K, TMÁ; 2. Pápateszér, W, TMÁ; 3. Veszprém, Gulya-domb, 1962. IV. 10, kő alatt egyelve, P, BTM; 4. Berhida, LR, TMÁ; 5. Balatonederics, GY, TMÁ; 6. Keszthely, TMÁ.

A TMÁ-nak gyűjteményében található még egy LR által 1954-ben gyűjtött példány Hungaria occ. lelőhellyel. Mivel közelebbi lelőhelyadat nincs, ezt a példányt nem sorolhatom a bakonyi előfordulások közé.

Necrophilus LATREILLE, 1829

N. subterraneus (DAHL, 1807) – Montán faj, Európa hegyvidékeiről ismert. Hazánkban eddig a Kőszegi-hegységből és a Budai-hegyekből gyűjtötték. Ragadozó, elsősorban *Helix*-fajokkal táplálkozik, éjszaka vadászik. Csalétkén, dögön, rothadó húson és gombán, valamint csigaházakban található. V–VI és VIII. hóban. Bakonyi előfordulása eddig még nem ismert, de előkerülése várható.

Silpha LINNÉ, 1758

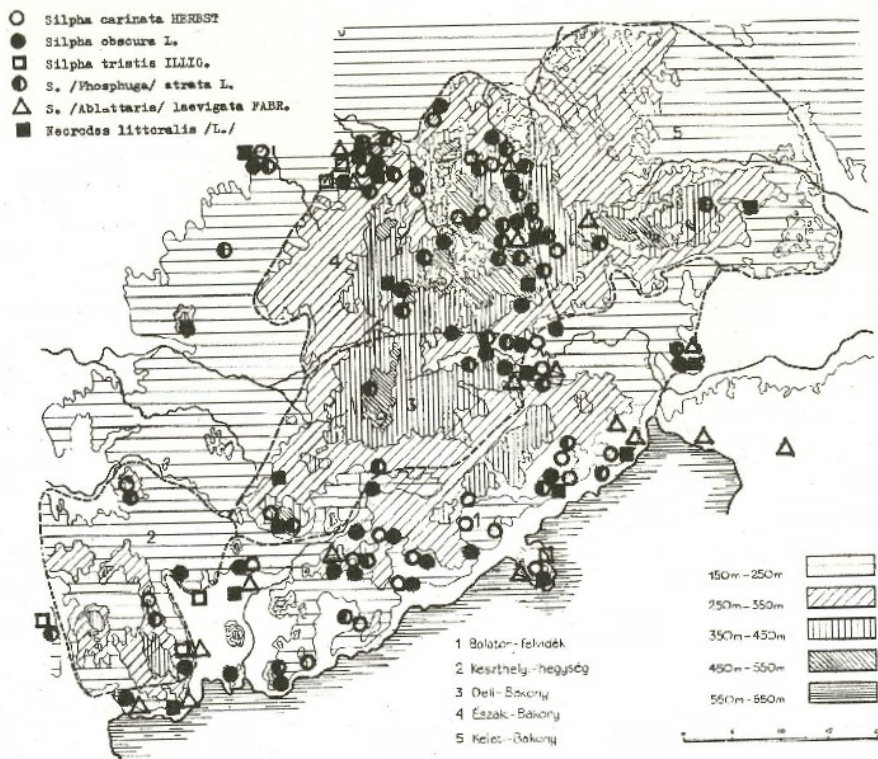
S. (Thanatophilus) rugosa LINNÉ, 1758 – Ripacsos dögbogár – A palearktikus régióban messze elterjedt, dögön közönséges. ÉB, DB, Bf, Kh, KB. Talajscapdával is gyűjthető. 1.

Ugod, 1973. IV. 2, BJ, BTM; Köves-tető, 1973. III. 30, BJ, BTM; Szőlőhegy, 1973. IV. 19, BJ, BTM; 2. Pápateszér, Zsörki-szőlők, BJ, BTM; 3. Zirc, General-erdő, 1971. IX. 2, TL, BTM; 4. Eplény, Malomréti-völgy, 1976. V. 10, KÁ, BTM; 1976. IV. 22, TS, BTM, 1977. IX. 24., RI, BTM; Eplény, 1977. III. 26, kutyahullán, ÁL et RI, BTM, 1977. IV. 10, RI, mgy; 5. Padragkút, Vadászház környéke, 1975. VII. 5, RI, mgy; Nyiritó, 1978. V. 7, Bufo bufo dögön, RI, BTM, 6. Sáska, Agár-tető, 1967. VI. 26–29, talajscapda, TL, BTM, 7. Ujdörög, 1964. IV. 26, PA, mgy, 8. Berhida, 1953. IX. LR, TMÁ, 9. Tihany, 1939. IV. 15, SZV, TMÁ, 10. Balatonhenye, Monostori-tó környéke, 1978. V. 6, RI, BTM, 11. Szentbékálla, Fekete-hegy, 1977. X. 9, SG, mgy, 12. Lesenceistvánd, 1974. IV. 10, TS, BTM; Várpalota, Vár-völgy, 1968. VIII. 10, VE, BTM, 14. Inota, 1965. VIII. 10, leg. SZŐKE, BTM.

S. (Thanatophilus) sinuata FABRICIUS, 1775 – Hegyesvállú dögbogár – Palearktikus faj, nálunk elterjedt és közönséges. Dögön gyűjthető. ÉB, DB, Bf, Tm, KB. A Keszthely-hegységben eddig még nem gyűjtötték, de előfordulása itt biztosra vehető. 1. Ugod, 1978. VII. 3, BJ, BTM; Köves-tető, 1972. IV. 21, BJ, BTM; 2. Nyárád, Bitva-rétek, 1965. V. 4, P, BTM, 3. Cuha-völgy, 1957. VI. 27, P, BTM; 4. Pápateszér, Zsörki-szőlők, 1973. V. 4, BJ, BTM; 5. Pápa, MI, TMÁ, 6. Fenyőfő, TMÁ; 7. Eplény, 1977. III. 26, kutyahullán, ÁL et RI, BTM, Malomréti-völgy, 1976. V. 10, KÁ, BTM; 8. Veszprém, 1954. IX, MM, BTM; 1955. V. 26, MM, BTM; Tekeress-völgy, 1966. VIII. 15, BL, BTM; 9. Padragkút, Nyiri-tó környéke, 1978. V. 7, Bufo bufo dögön, BTM, 10. Agár-tető, Hungaria occ., 1954. V, LR, TMÁ, 11. Berhida, 1954. VIII, LR, TMÁ, 12. Alsóörs, 1976. VI. 24, Erinaceus europaeus tetemen, BJ, BTM, 13. Tihany, 1939. IV. 15, SZV, TMÁ, 14. Balatonhenye, Monostori-tó környéke, 1978. V. 6, RI, BTM, 15. Szentbékálla, Fekete-hegy, 1977. VI. 19, SG, mgy, 16. Tapolca, Visnyópuszta, 1955. V. 26–VI. 4, leg. KÖTÉL, TMÁ, 17. Lesenceistvánd, 1974. IV. 10, TS, BTM.

S. (Thanatophilus) dispar HERBST, 1793 – Észak és Közép-Európa, Közép-Ázsia és Szibéria az elterjedési területe. Magyarországról Budapest lelőhellyel (leg. MIHÓK) létezik egyetlen példány. Egyéb magyar lelőhelyadata nincsen, Bakonyi előfordulása nem valószínű, általában a magyarországi előfordulása megerősítésre szorul.

S. (Xylodrepa) quadripunctata LINNÉ, 1758 – Négy-pettyes dögbogár – Európában és a Kaukázusban él. Magyarországon mindenütt előfordul és gyakori. Tölgyön és más lombos fákön, cserjéken él és a lárvájával együtt főleg a búcsújáró lepke (*Thaumetopoea processionea*) hernyóira vadászik, de más hernyókkal is táplálkozik. ÉB, DB, Bf, Kh, KB. 1. Ugod, 1973. V. 10, 25, BJ, BTM; Bódögei-erdő, 1977. V. 8, RI, mgy, 1977. VI. 5, RI, BTM; Köves-tető, 1972. IV. 24, BJ, BTM, Diós-puszta, 1973. VII. 12, BJ, BTM; Kaszáló, 1972. V. 30, BJ, BTM, 2. Cuha-völgy, 1957. VI. 27, P, BTM, 3. Fenyőfő, Kiszép alma környéke, 1965. V. 25–31, P, BTM, 4. Hétház-puszta, 1972. VI. 6, TS, BTM, 5. Némethánya, Vadászház környéke, 1967. V. 29–VI. 2, fűhálózza, P, BTM, 6. Hódosér-völgy, 1969. VII. 24, TL, BTM, 7. Bakonybél, 1972. VI. 4, TS, BTM, 8. Zirc, 1927. V. 17, leg. RUFF, TMÁ, 9. Padragkút, Nyiri-tó környéke, 1978. V. 7, RI, BTM, 10. Veszprém, Alsóerdő, 1967. V. 1, P, BTM, 11. Káptalanfüred, 1966. IV. 8, (TL), 1966. V., N, BTM, 12. Balatonarács, Koloska-völgy, 1976. VI. 6, RI, mgy, 13. Tihany, 1904. VII. 4, leg. ECHMANN, TMÁ, 1934. IV. 27, M, TMÁ, 1939. IV. 15, SZV, TMÁ, 14. Pét, L, TMÁ, 15. Nagyvázsöny, 1935. VIII, leg. RUFF, TMÁ, 16. Monoszló, Hegyes-tű, 1977. V. 1, RI, mgy; Taróra-hegy, 1969. IV. 9–VII. 4, talajscapda, TL, BTM, 17. Balatonhenye, Monostori-tó környéke, 1976. V. 6, RI, mgy, 18. Szentbékálla, Fekete-hegy, 1975. V. 8, SG, mgy, 19. Vállus, Láz-tető, 1964. V. 28, P, BTM, 20. Gyenesdiás, Szék-tető, 1964. V. 29, P, BTM, 21. Sümeg, Sar-

1. ábra: Silphidae gyűjtőhelyek a Bakony-hegységben (I.)
Fig. 1: The collecting sites of Silphidae in the Bakony Mts.

valy, 1968. VI. 4–8, dögcsapdában egyelve, P, BTM, 22. Tés, 1963. XI. 12, EJ, TMÁ, 23. Királyszállás, Barok-völgy, 1978. I. 8, fakéreg alól egyelve, RI, BTM.

S. (Oiceptoma) thoracica LINNÉ, 1758 – Vörösnakú dögbogár – Európában és Ázsiában elterjedt faj Magyarországon közönséges, főleg az erdős részeken. Dögön, ürüléken (emberi ürüléken is) és rothadó gombákban található. ÉB, DB, Bf, Tm, Kh, KB.

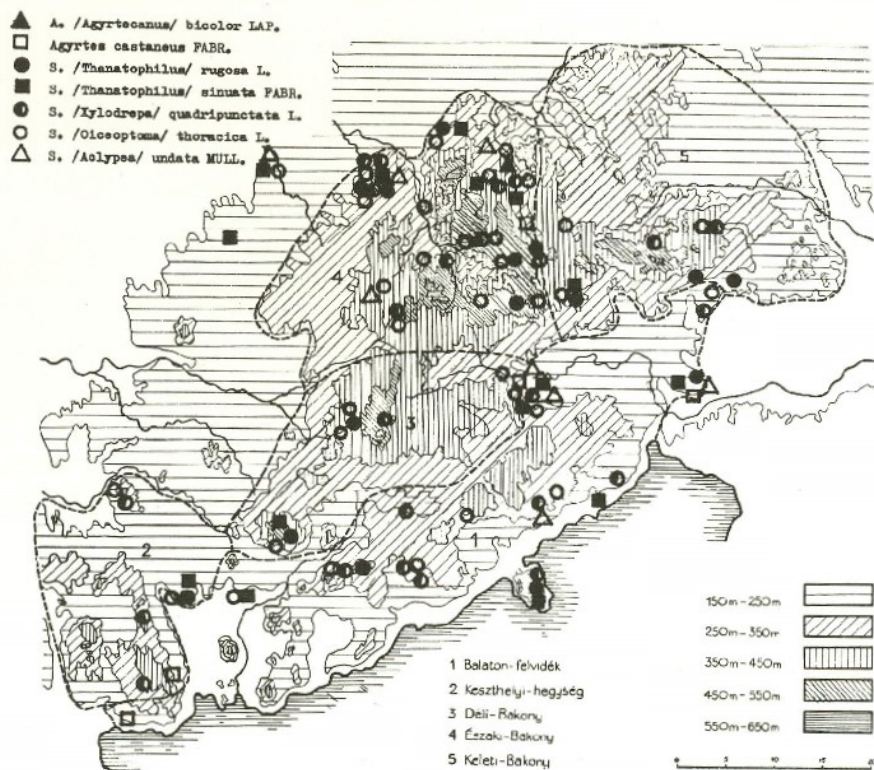
1. Pápa, MI, TMÁ, 2. Pápateszér, TMÁ, 3. Ugod, Elő-erdő, 1972. IV. 25, BJ, BTM; Bődögei-erdő, 1977. V. 8, RI, mgy, 1977. IV. 23, talajcsapda, RI, BTM, 1977. VI. 5, RI, BTM, Köves-tető, 1972. IV. 21, BJ, BTM; Dióspuszta, 1973. IV. 28, BJ, BTM, Somberek, 1977. IV. 23, talajcsapda, RI, BTM; 1977. V. 8, talajcsapda, RI, mgy, 1977. VI. 5, talajcsapda, RI, BTM, 4. Bakonyszentlászló, 1955. IV. 28–30, kövek alól, HL, TMÁ, 5. Fenyőfő, Kísszépalma-puszta környéke, 1965. V. 25–31, P, BTM, 6. Gézaháza, 1957. V. 22, P, BTM, 7. Gerence, 1957. IV. 18, P, BTM, 8. Hárskút, Tílalmas, Gerence-p., 1963. IV. 17, P, BTM, 9. Hódosórvölgy, 1965. V. 17, TL, BTM, 1970. VIII. 20–IX. 26, talajcsapda, TL, BTM, 10. Németsbánya, Bitva-p., 1964. IV. 28, P, BTM; Vadászház környéke, 1967. V. 29–VI. 2, P, BTM, 11. Városlód, Csehbánya, 1970. IV. 11, TL, BTM, 12. Zirc, Generál-erdő, 1967. III. 27, TL, BTM, 1970. VI. 7, TS, BTM, 13. Kőrishegy, 1973. VIII. 1, TS et SN, BTM, 14. Királykapu, 1973. VI. 19, leg. KASPER et TÓTH, BTM, 15. Eplény, 1977. III. 26, *Canis familiaris* dögön, AL et RI, BTM; Malomréti-völgy, 1976. IV. 22, TS, BTM, 1977. V. 8, 350 m, erdő, *Canis familiaris* dögön, AL, TMÁ, 16. Bakonyszombathely, Feketevíz-puszta, 1974. VI. 5, KÁ, BTM, 17. Veszprém, Tekeres-völgy, 1965. VIII. 19, BL, BTM; Csatár-hegy, 1976. V. 11, BJ, BTM, 18. Padragkút, Sárcsi-kút környéke, 1963. V. 14–17, dögcsapdából egyelve, P, BTM; Szőke-kút környéke,

1975. VII. 5, RI, mgy; Nyiri-tó part, 1978. V. 7, *Bufo bufo* dögön, RI, BTM, 19. Márkó, 1968. IV. 7, TL, BTM, 20. Sáska, Agár-tető, 1967. VI. 26–29, talajcsapda, TL, BTM, 21. Barnag, Rókahegy, 1977. V. 2, talajcsapda, RI, mgy, 22. Monoszló, Taróra-hegy, 1969. IV. 9–VII. 4, talajcsapda, TL, BTM, 1969. XI. 21, TL, BTM, 23. Szentbékálla, Fekete-hegy, 1978. VIII. 1–8, haldögön, SG, mgy, 24. Nosztori-völgy, 1976. VII. 5–30, talajcsapda, BJ, BTM, 25. Tapolca, Visnyópuszta, 1955. V. 26–VI. 4, leg. KÖTÉL, TMÁ, 26. Lesence-istvánd, 1974. IV. 10, KÁ, BTM, 27. Sümeg, Sarvay, 1968. VI. 1–9, dögcsapdában egyelve, P, BTM, 28. Barok-völgy, 1973. VII. 26, SZI et I, BTM, 29. Várpalota, 1967. V. 28, TL, BTM.

S. (Actypea) undata MÜLLER, 1776 – Fekete répabogár – Európában, a Kaukázusban, Kis- és Ny-Ázsiában él. Magyarországon elterjedt, de nem gyakori. Az imágó és a lárvája is növényevő. Néha tömegesen is fellép, ilyenkor répakártevőként jelentkezik. Bakonyi előfordulása az ÉB és Bf. Valószínű, hogy a hegység többi tájegységéről is előkerül.

1. Ugod, Köves-tető, 1972. IV. 21, BJ, BTM, 2. Farkasgyepű, 1955. VI. 29, MM, BTM, 3. Pápa, MI, TMÁ, 4. Bakonyszentlászló, 1955. IV. 30, HL, TMÁ, 5. Veszprém, 1976. IV. 11, BJ, BTM; Jutasi-erdő, 1976. V. 1–2, BJ, BTM, 6. Berhida, LR, TMÁ; Szőlőhegy, 1951. VI. 4, SZV, TMÁ, 7. Balatonáracs, 1931. IV. 13, EG, TMÁ.

S. (Blitophaga) opaca LINNÉ, 1758 – Aranyszőrű répabogár. – Előfordul Európában, Ázsiában és É-Amerikában. Faunaterületünkön igen ritka. A Kárpát-medencében a Felvidéken gyűjtötték, ezenkívül a Sopron megyei Lakompakról ismeretes. Növényevő lárvájával együtt a répaföldeken kártevő. A Bako nyban eddig még nem gyűjtötték.

2. ábra: Silphidac gyűjtőhelyek a Bakony-hegységben (II.)
Fig. 2: The collecting sites of Silphidae in the Bakony Mts.

S. (s. str.) carinata HERBST, 1783 – Karimás dögbogár – É- és Közép-Európában, Közép-Ázsiában és Mongóliában él. Magyarországon mindenütt előfordul, talajcsapdával is gyűjtethető. A Bakony valamennyi táján előfordul. ÉB, DB, Bf, Tm, Kh, KB.

1. Pápa, Téglagyári-tavak, 1978. VII. 13, BJ, BTM; 2. Ugod, 1973. IV. 2, BJ, BTM, 1977. IV. 23, RI, mgy; Diópuszta, 1973. IV. 28, BJ, BTM, 3. Pápateszér, 1973. V. 4–8, BJ, BTM, 4. Hódosér-völgy, 1957. VIII. 27, P, BTM, 1969. VII. 4–IX. 11, talajcsapda, TL, BTM, 1970. IV. 12–V. 16, talajcsapda, TL, BTM, 1970. VI. 23–VII. 20, talajcsapda, TL, BTM, 1970. VIII. 20–IX. 26, talajcsapda, TL, BTM; 5. Gerence-völgy, 1958. VI. 17, P, BTM, 6. Fenyőfő, Ósfenyves, 1957. VII. 9, HM, BTM; Kisszépalma környéke, 1966. V. 25–31, P, BTM, 7. Zirc, L, TMÁ, 8. Kőrös-hegy, 1907. VI. Cs, TMÁ, 9. Olaszfalu, Alsópere környéke, 1966. VII. 11–14, P, BTM, 10. Sáska, Agár-tető, 1967. V. 12–VI. 13, talajcsapda, TL, BTM, 1967. VIII. 22–IX. 23, talajcsapda, TL, BTM, 11. Veszprém, 1954. IX., MM, BTM; Jutasi-erdő, 1976. IV. 25, BJ, BTM, 12. Káptalanfüred, 1964. VI. 4, avarból, (TL), 13. Lovas, Királykút-völgy, 1976. VI. 19, RI, mgy, 14. Nosztori-völgy, 1976. VII. 5–30, talajcsapda, BJ, BTM, 15. Tihany, 1941. V. 15, K et SZV, TMA, 16. Aszófő, Ágas-hegy, 1977. V. 1–22, talajcsapda, RI, mgy, 17. Barnag, Róka-hegy, 1977. V. 1–22, talajcsapda, RI, mgy, 18. Pécsely, Körtvélyes, 1977. V. 22–VI. 18, talajcsapda, RI, mgy, 19. Monoszló, Taróra-hegy, 1969. IV. 9–VII. 4, talajcsapda, TL, BTM, 20. Zánka, 1976. IV. 11, FP, BTM, 21. Ábrahámhegy, 1955. VIII., MM, BTM, 22. Kővágóórs, 1978. IV. 23, PA, mgy, 23. Szentbékáll, Fekete-hegy, 1975. V. 20, 1976. IV. 19, 1976. VII. 28, 1978. V. 20, 1978. VIII., SG, mgy, 24. Balatoncsicsó, Erdészház környéke, 1969. VII. 9–10, P, BTM, 25. Tapolca, Visnyópuszta, 1955. V. 26–VI. 4, leg.

KÖTÉL, TMÁ, 26. Sümeg, Sarvaly, 1968. VI. 4–8, dögcspadában egyelve, P, BTM, 27. Vállus, (Keszthelyi-hg.) 1978. VII. 1, talajcsapda, RI, BTM.

S. (s. str.) obscura LINNE, 1758 – Közönséges dögbogár (Hosszúbordás dögbogár). – Előfordul Európában, É- és Közép-Ázsiában Mongóliáig és E-Kínáig. Magyarországon közönséges. Az imágó és a lárvája részben ragadozó, részben növényevő. Répakártevőként is felléphet. ÉB, DB, Bf, Tm, Kh. A Keleti-Bakonyban eddig még nem gyűjtötték, de előfordulása biztosra vehető.

1. Pápa, MI, TMÁ, 2. Ugod, 1976. VIII. 26, BJ, BTM; Elő-erdő, 1973. VII. 6, BJ, BTM; Szár-hegy, 1972. V. 1, BJ, BTM, 3. Homokbödöge, Elő-erdő, 1973. V. 6, BJ, BTM, 4. Pápateszér, Zsörki-szőlők, 1973. V. 4–29, BJ, BTM, 5. Bakonyszentlászló, 1957. VI. 14, P, BTM; Hódosér, 1955. IV. 28–30, Kövek alól, HL, TMÁ, 6. Esztergály-völgy, 1958. V. 10, P, BTM, 7. Cuha, 1957. VI. 27, P, BTM, 8. Gerence, 1957. IV. 18, BTM, 9. Kőrös-hegy, 1907. VI., CS, TMÁ, 10. Zirc, PJ, TMÁ, 11. Bakonybél, CS, TMÁ, 12. Gyulafirátót, 1967. VI–VII., BTM; Bűdöskút környéke, 1968. IV. 26, P, BTM, 13. Veszprém, 1954. VI., MM, 1954. IX., MM; BTM, 1940. III. 14, leg. REVY D., TMA, 1936. IV. 10, K, TMÁ; Rózsa u. 9, 1962. IV. 30, leg. JÁRAI, BTM; Lakótelep, 1962. IX., N, BTM, Csatár-hegy, 1976. V. 5, BJ, BTM; Jutasi-erdő, 1976. IV. 25, V. 2, 1978. VI. 9, BJ, BTM, 14. Herend, Magyaros-domb, 1966. IV. 27, P, BTM, 15. Séd-völgy, 1957. VI. 4, P, BTM, 16. Berhida, 1954. VII., LR, TMÁ, 17. Nosztori-völgy, 1976. IV. 20, VII. 5–30, talajcsapda, BJ, BTM, 18. Tihany, 1934. V. 4, V. 8, V. 16, 1936. V. 24, 1939. IV. 15, SZV, TMÁ, 1928. III. 14, HL, TMÁ, 1937. IV. 6, M, TMÁ, 1941. IV. 6, EG, TMÁ, 1965. IV. 16, (TL), 19. Balatonudvari, 1976. V. 9, RI, mgy, 20. Zánka, 1976. IV. 11, FP, BTM,

21. Monoszló, Hegyes-tű, 1977. V. 1. RI, mgy, 22. Balatoncsicsó, Vadászház környéke, 1977. V. 1. RI, mgy, 23. Balatonhenye, Monostori-tó környéke, 1978. V. 6. RI, mgy, 24. Szentbékállya, 1973. IV. 7. TS, BTM, Fekete-hegy, 1975. V. 17, V. 20, VIII. 4. SG, mgy, 25. Kapolcs, Kálomis, 1968. V. 7, P, BTM, 26. Badacsony, 1967. VII. 16–22, RI, mgy, 27. Tapolca, Visnyópuszta, 1955. V. 26–VI. 4. leg, KÖTÉL, TMÁ, 28. Szigliget, Vár-hegy, 1964. VII. 1, P, BTM, 29. Vár-völgy, Nagyláz-tető, 1969. V. 21, P, BTM, 30. Balatonederics, TMÁ, 31. Keszthely, GY, TMÁ, 32. Somlósárhely, Somló, 1963. V. 7–8, P, BTM.

S. (s. str.) trititis ILLIGER, 1798 – Európában, Anatóliában és Iránban elterjedt. Magyarországon sokfelé előfordul, de ritka. ÉB, Bf, Kh. A Déli- és Keleti-Bakonyból eddig még nem került elő.

1. Ugod, Elő-erdő, 1973. VII. 6, BJ, BTM, 2. Homokbödöge, Elő-erdő, 1973. V. 6, BJ, BTM, 3. Tihany, Szabadstrand, 1974. V. 28, KÁ, BTM, 4. Lesenceistvánd, láprét, 1973. V. 4, TS, BTM, 5. Balatonederics, TMÁ, 6. Hévíz, LR, TMÁ.

S. (Phosphuga) atrata LINNÉ, 1758 – Bordás csigabló (fekete pecebogár, fekete dögbogár, féregölő bogár, fekete kapucinusbogár). – É- és Közép-Európa, Kaukázus és Transzbajkália az előfordulási helyei. Magyarországon igen gyakori, főleg a hegy- és dombvidéken. Kora tavasszal korhadó fából, fakéreg alól gyűjthető, tavasszal és ősszel az avarból is rostálható. Ragadozó, csigákra és férgekre vadászik. A Bakony hegység valamennyi részén előfordul.

1. Pápa, MI, TMÁ, 2. Ugod, 1974. VIII. 17, BJ, BTM, 1975. VII. 13–VIII. 4, 1976. V. 30, BJ, BTM, 1977. IV. 23, RI, mgy, 1978. III. 19, PA, mgy; Diópuszta, 1973. IV. 28, BJ, BTM; Kövestető, 1973. III. 30, BJ, BTM; Somberek, 1977. V. 8, RI, BTM, Hubertlak környéke, 1967. VI. 26–29, P, BTM; Bödögei-erdő, 1977. III. 20, V. 8, 1978. III. 19, RI, BTM; 3. Pápateszér, TMÁ; Zsörki-szőlők, 1973. V. 4, V. 8, V. 29, BJ, BTM, 4. Cuha, 1957. VI. 27, P, BTM, 5. Porva-Csesznek, Cuha-völgy, 1971. II. 12, fakéreg alól, TS, BTM, 6. Hódosér-völgy, 1970. IV. 23–VII. 20, VII. 20–VIII. 31, VIII. 20–IX. 26, IX. 26–X. 31, talajcsapda, TL, BTM, 1957. VIII. 27, P, BTM, 1971. VII. 17, TL, BTM, 1970. V. 16, TL, BTM, 1969. VII. 24, TL, BTM, 1965. V. 17, TL, BTM, 7. Zirc, Hungaria occ., 1955. IX., TMÁ, Aklpuszta, 1973. XI. 1, TL, BTM, 1956. X. 8, LR, TMÁ, Generál-erdő, 1973. X. 31, kéreg alól, TL, BTM, 8. Porva, 1968. VII. 16–19, TL, BTM; Pálhálás, 1966. XII. 8, havon egyelve, P, BTM, 9. Bakonybél, 1975. IX. 15, BJ, BTM; Fekete-séd völgye, 1971. V. 8, TL, BTM; Szömörkés, 1968. VIII. 5, P, BTM, 10. Kőrös-hegy, 1907. VI., CS, TMÁ, 1977. VII. 30, PA, mgy, 11. Eplény, 1975. IX. 15, 17, BJ, BTM; Alsóperepuszta, 1978. XI. 19, kéreg alól, RI, BTM; 12. Uzsa, 1975. IV. 4, nyírkéreg alól, TL, BTM, 13. Városlőd, Csehbánya, 1970. IV. 11, TL, BTM, 14. Pénzesgyőr, Szömörke-völgy, 1971. XI. 7, TS, BTM, 15. Pápasalamon, Kupi-erdő, 1969. III. 7, P, BTM, 16. Zörög-tető, 1973. VIII. 15, leg. GYÖRFFYNE, BTM, 17. Németbánya, Vadászház környéke, 1967. V. 29–VI. 2, P, BTM, 18. Veszprém, 1976. IV. 23, BJ, BTM; Betekints-völgy, Csatár-hegy, 1971. V. 7, TL, BTM; Jutasi-erdő, 1976. V. 2, BJ, BTM, 19. Márkó, 1968. IV. 7, X. 20, TL, BTM, 1954. X. 28, MM, BTM, 20. Padragkút, Nyírtó környéke, 1978. VI. 7, Bufo bufo dögön, RI, BTM, 21. Urkút, 1967. VIII. 10–11, P, BTM, 22. Bánd, Miklóspál-hegy, 1968. VI. 23–VIII. 17, talajcsapda, TL, BTM, 23. Sáska, Agár-tető, 1967. V. 12–VI. 13, talajcsapda, TL, BTM, 24. Pula, 1965. V. 28–VI. 3, RA, BTM, 25. Hungaria occ., Berhida, 1954. IV., LR, TMÁ, 26. Alsóórs, 1977. IX. 25, BTM, BJ, 27. Lovas, Királykút-völgy, 1976. V. 23, VI. 5, VI. 19, RI, mgy, 1977. VIII. 14, PA, mgy, 28. Nosztori-völgy, 1976. IV. 11–20, talajcsapda, 1976. IV. 24, BJ, BTM, 29. Koloska-völgy, 1976. IV. 4, VI. 6, RI, mgy, 30. Kővágóórs, 1976. V. 7, ab. *pedemontana* FABRICIUS, ÁL, BTM; Vörös-domb

1978. IV. 4, RI, BTM, 31. Szentbékállya, Fekete-hegy, 1975. XI. 29, SG, mgy, 32. Badacsony, 1968. VII. 14, TL, BTM, 33. Vállus, 1978. IV. 3, RI, mgy, Szentmiklósi-völgy, 1966. V. 22, P, BTM, 34. Sümeg, Sarvay, 1968. VI. 4–8, P, BTM, 35. Hévíz, LR, TMÁ, 1971. X. 16, Alnus glutinosa tuskókból, TL, BTM, 36. Bakonyhána, Alsópere környéke, 1964. VIII. 26–29, P, BTM, 37. Várpalota, Barok-völgy, 1958. VI. 15, P, BTM, 38. Huszárokélpusztá, 1978. III. 19, RI, BTM.

S. (Ablattaria) laevigata FABRICIUS, 1775 – Sima csigabló – Előfordul Nyugat-, Közép- és Dél-Európában, valamint a Kaukázusban. Magyarországon mindenfelé előfordul, de nem gyakori. Az imágó és lárvája csigákkal és férgekkel táplálkozik, ragadozó. ÉB, Bf, Tm, Kh, KB. A Déli-Bakonyban eddig még nem gyűjtötték, de előfordulása valószínű.

1. Ugod, 1973. IV. 27, BJ, BTM, 2. Homokbödöge, Uzsali-árok, 1972. V. 23, BJ, BTM; Elő-erdő, 1973. V. 31, BJ, BTM, 3. Zirc, L, TMÁ, 4. Veszprém, 1964. VII. 26, P, BTM, 1954. VI. MM, BTM; Tekeres-völgy, 1965. VIII. 10, BL, BTM, 5. Berhida, 1954. IV., VII., LR, TMÁ; Szőlőhegy, 1951. VI. 1, SZV, TMÁ, 6. Balatonalmádi, Tulipán-u. 15, 1968. VII. 5–20, leg. KOLEP et PAPP, BTM, 1967. VII. 20, P, BTM, 7. Vörösberény, 1975. VIII. 11, SG, mgy, 8. Cuha-völgy, 1957. V. 13, P, BTM, 9. Tihany, 1934, MI, TMÁ, 1941. V. 15, K et SZV, TMÁ, 10. Szentbékállya, Fekete-hegy, 1976. IV. 19, SG, mgy, 11. Zala-Tapolca, FRH, 12. Balatonederics, TMÁ, 13. Balatongyörök, 1954. V., LR, TMÁ, 14. Keszthely, FRH, 1869, D, 15. Bakonyhána, Római-fürdő, 1975. VII. 14, BK, BTM.

Necrodes LEACH, 1815

N. (s. str.) littoralis (LINNÉ, 1758) – Nagy dögbogár – Egész Európában elterjedt, de nem gyakori. Ez a Bakony hegységre is jellemző, mert a hegyvidék minden részén előfordul, de eddig aránylag csak kevés lelőhelyről sikerült gyűjteni. Nagyobb dögbögnél, lámpára is repül.

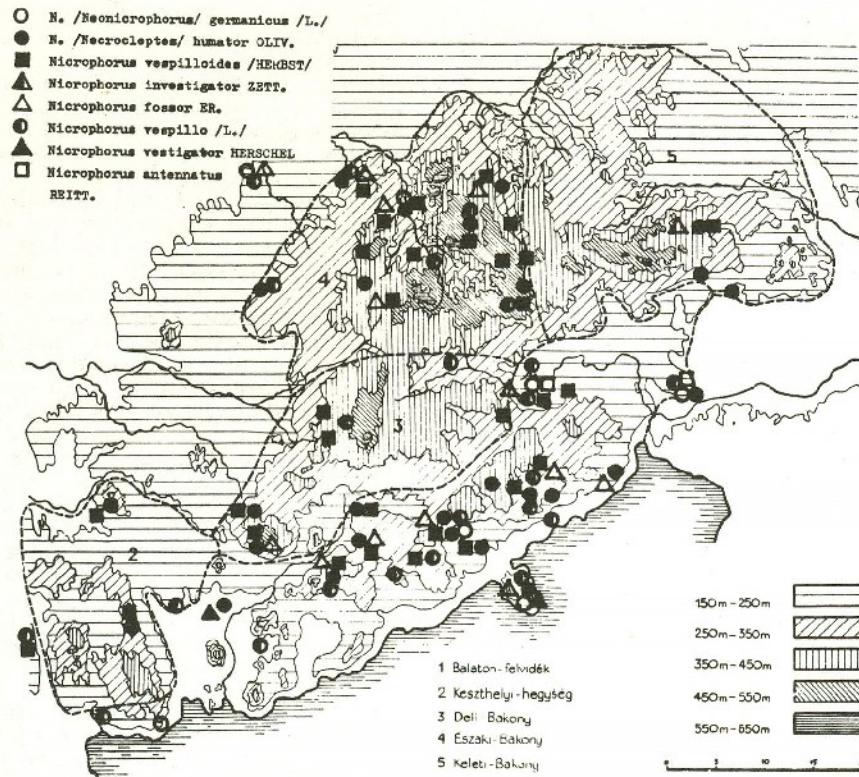
1. Pápa, TMÁ, 2. Ugod, 1973. VII. 8–9, BJ, BTM; Elő-erdő, 1972. V. 16, BJ, BTM; Szár-hegy, 1972. V. 2, BJ, BTM, 3. Németbánya, Bitva-patak, 1964. IV. 28, P, BTM, 4. Zirc, Arborétum, 1969. VII. 10, SP, BTM, 5. Eplény, 1977. III. 26, Canis familiaris dögön, RI, BTM, 6. Sáska, Agár-tető, 1967. VIII. 22–IX. 23, talajcsapda, TL, BTM, 7. Ujdörög, 1964. IV. 26, PA, mgy, 8. Berhida, 1954. VII–VIII. LR, TMÁ, 9. Csupak, 1976. VII. 12–13, fénycsapda, BTM, 1977. VIII. 17, fénycsapda, PA, mgy, 10. Lovas, 1978. X. 2–8, fénycsapda, BTM, 11. Káptalanfüred, 1970. IX. N, BTM, 12. Zala-Tapolca, FRH, 13. Balatongyörök, 1954. VIII., LR, TMÁ, 14. Isztimér, (SZI).

Nicrophorus FABRICIUS, 1775

N. (Neonicrophorus) germanicus (LINNÉ, 1758) – Nagy temetőbogár (német temetőbogár) – A Brit-Szigeteket és É-Európa egyes részeit kivéve, egész Európában előfordul, de megtalálható Elő-Ázsiában is. Magyarországon mindenütt előfordul, de nem gyakori. A Bakonyban: ÉB, Bf, Kh. Nagyobb állatok tetemén fogható, de trágya alatt is megtalálható, ahol a *Geotrupes* és *Aphodius* fajokat irtja. Húscsalétekkal is fogható.

1. Pápa, MI, TMÁ, 2. Gerence-völgy, 1955. VII. LR, TMÁ, 3. Veszprém, 1954. V., IX., 1955. VI. 17, VIII., MM, BTM, 4. Berhida, LR, BTM, 1954. VII–IX, LR, TMÁ, 5. Tihany, Cser-hegy, 1934. VI. 15, M, TMÁ, 6. Pécsely, Körtvélyes, 1977. VI. 18, RI, mgy, 7. Balatongyörök, 1954. VIII., LR, TMÁ.

N. (Necrocleptes) humator OLIVIER, 1790 – Fekete temetőbogár – Palearktikus faj, Magyarországon közönséges. ÉB, DB, Bf, Tm, Kh, KB. Dögön, rothadó gombán gyűjthető, talajcsapdával is fogható.

3. ábra: Silphidae gyűjtőhelyek a Bakony-hegységben (III.)
The collecting sites of Silphidae in the Bakony Mts.

1. Ugod, 1973. V. 14, BJ, BTM; Köves-tető, 1972. IV. 21, BJ, BTM; Somberek, 1977. VI. 5, RI, BTM, 2. Gerence-völgy, 1958. VI. 17, P, BTM, 3. Cuha, 1958. VI. 30, felvágott csapda, P, BTM, 4. Némethánya, Vadászház környéke, 1963. VIII. 22–25, dögcspadában egyelve, P, BTM, 5. Fenyőfő, Kisszépalma környéke, 1966. V. 25–31, dögcspadában egyelve, P, BTM, 6. Eplény, 1977. III. 26, IV. 10, Canis familiaris dögön, RI, BTM, 7. Pölöske, 1954. VIII., LR, TMÁ, 8. Sáska, Agár-tető, 1967. VIII. 22–IX. 23, talajcsapda, TL, BTM, 9. Újdörög, 1964. IV. 28, PA, mgy, 10. Berhida, LR, TMÁ, 11. Káptalanfürdő, 1963. XI. 24–XII. 1, földből egyelve, N, BTM, 12. Nosztori-völgy, 1976. VII. 5–30, talajcsapda, BJ, BTM, 13. Lovas, Királykút-völgy, 1976. VIII. 1, RI, mgy, 14. Hidegkút, leg. SZTUDVA, TMÁ, 15. Tihany, 1934. V. 4, SZV, TMÁ, 16. Aszfőfő, Ágas-hegy, 1977. V. 22, RI, mgy, 17. Barnag, Róka-hegy, 1977. V. 1, V. 22, talajcsapda, RI, BTM, 18. Pécsely, Körtvélyes, 1977. V. 22, VI. 18, talajcsapda, RI, BTM, 19. Balatoncsicsó, Vadászház környéke, 1977. VI. 18, talajcsapda, RI, BTM, 20. Pula, Tálodi-erdő, 1978. V. 6–20, talajcsapda, RI, BTM, 21. Szentbékálla, Fekete-hegy, 1978. VIII. 1–8, döglött halon, SG, mgy, 22. Zala-Tapolca, FRH, 23. Vállus, Keszthelyi-hg. 1978. VII. 1, RI, BTM, 24. Sümeg, Sarvaly, 1968. VI. 4–8, dögcspadában egyelve, P, BTM, 25. Inota, 1963. VIII. 10, leg. SZŐKE, BTM, 26. Várpalota, Vár-völgy, 1968. VIII. 16, VE, BTM, 27. Barok-völgy, 1973. VII. 27, SZI et I, BTM; Közlelőbbi lelőhely nélkül: Bakony, 1951. X. 25, EJ, TMÁ.

N. (s. str.) vespilloides (HERBST, 1784) – Feketecsápú temetőbogár – Európában, É- és Közép-Ázsiában, valamint Japánban elterjedt faj. Magyarországon közönséges. ÉB, DB,

Bf, Kh, KB. Dögön és rothadó gombán található, talajcsapdával is fogható.

1. Ugod, Bödőgei-erdő, 1977. VI. 5, talajcsapda, RI, BTM; Somberek, 1977. V. 8, ab. *tristis* PORT., talajcsapda, RI, mgy, 1977. VI. 5, RI, BTM; Hubertlak környéke, 1967. VI. 26–29, TL, BTM, 2. Bakonybél, Hubertlak környéke, 1964. VI. 8–10, dögcspadában egyelve, P, BTM, 3. Hódosér-völgy, 1970. V. 17–VI. 23, TL, BTM, 1970. VII. 20–VIII. 31, ab. *tristis* PORT., talajcsapda, TL, BTM, 4. Fenyőfő, Kisszépalma környéke, 1965. V. 21–31, ab. *tristis* PORT., dögcspadában egyelve, P, BTM, 5. Gerence-völgy, 1955. VII., LR, TMÁ, 6. Cuha-völgy, 1958. VI. 30, felvágott csapda, P, BTM, 7. Némethánya, Vadászház környéke, 1963. VIII. 22–26, ab. *tristis* PORT., dögcspadában egyelve, P, BTM, 8. Zirc, L, TMÁ, 1970. VI. 7, TS, BTM; Generál-erdő, 1971. X. 2, TL, BTM, 9. Eplény, 1977. III. 26, Canis familiaris dögön, RI, mgy, 10. lharkút, 1969. V. 7–28, Talpa europea dögön egyelve, P, BTM, 11. Padragkút, Sárcsi-kút környéke, 1963. V. 14–17, dögcspadában egyelve, P, BTM; Szőke-kút környéke, 1975. VII. 5, RI, mgy, 12. Sáska, Agár-tető, 1967. V. 12–13, IX. 23–X. 21, ab. *tristis* PORT., talajcsapda, TL, BTM, 13. Újdörög, 1964. V. 17, PA, mgy, 14. Veszprém, 1954. VI., MM, BTM; Jutas, 1962. IV. 29, leg. CSELENYI, BTM; Tekeres-völgy, 1965. VIII. 10, BL, BTM, 16. Lovas, Királykút környéke, 1976. VI. 19, VIII. 12, RI, mgy, 17. Aszfőfő, Ágas-hegy, 1977. V. 22, RI, mgy, 18. Barnag, Róka-hegy, 1977. V. 1, V. 22, VI. 18, ab. *tristis* PORT., talajcsapda, RI, mgy, 19. Pécsely, Körtvélyes, 1977. VI. 18, ab. *tristis* PORT., RI, mgy, 20. Balatoncsicsó, Vadászház környéke, 1977. VI. 18, RI, BTM, 21. Szentbékálla, Fekete-hegy, 1978. VIII. 1–8, ab. *tristis* PORT., döglött halon, SG, mgy, 22. Pula, Tálodi-erdő, 1978. VII. 1, talajcsapda, RI, BTM, 23. Sümeg, Sarvaly,

1968. VI. 4–8, ab. *tristis* PORT., dögcspadában egyelve, P. BTM, 24. Hévíz, 1976. VII. 3, Malaise-csapda, BTM, 25. Vátlus, Keszthelyi-hegység, 1978. VII. 1, talajcsapda, RI, BTM, 26. Barokvölgy, 1973. VII. 26–27, SZI et I, BTM.

N. (s. str.) sepultor CHARPENTIER, 1825 – Feketeszőrű temetőbogár – E- és D-Európa kivételével egész Európában elterjedt, keletre Mongóliáig honos, ritka faj. Magyarországról csak néhány lelőhelyről ismert, a Bakony hegység területéről eddig még nem került elő.

N. (s. str.) investigator ZETTERSTEDT, 1824 – Fekete-pillás temetőbogár – Hólarctikus faj, faunaterületünkön előfordul, de nem gyakori. A Bakony-hegység területéről SZÉKESY Tihanyból említi az ab. *suturalis* MÖTSCHE. változatát (Magyarország Állatvilága – Holyvaalkatúak I. – Fauna Hungariae 60.).

N. (s. str.) fossor ERICHSON, 1837 – Sárgaszőrű temetőbogár – Palearktikus elterjedésű faj, Magyarországon mi nánült gyakori. Dögön él, de talajcsapdával is fogható. ÉB, DB, Bf, KB. A Tapolcai-medencéből és a Keszthelyi-hegységből eddig még nem gyűjtötték, de előfordulása ezeken a helyeken biztosra vehető.

1. Ugod, 1973. VII. 6, 10, BJ, BTM, 2. Pápa, MI, TMÁ, 3. Gerence-völgy, 1958. VI. 17, P, BTM, 1955. VII. LR, TMÁ, 4. Németbánya, Vadászház környéke, 1963. VIII. 22–25, dögcspadában egyelve, P, BTM, 5. Hódosér-völgy, 1969. VII. 4–IX. 11, talajcsapda, TL, BTM, 6. Sáska, Agár-tető, 1967. VIII. 22, talajcsapda, TL, BTM, 7. Veszprém, 1954. VI. 20, MM, BTM, 8. Káptalanfüred, 1967. VIII. 6, gombából, (TL), 9. Lovas, Királykút-völgy, 1976. VI. 19, VIII. 12, RI, mgy, 10. Tihany, 1934. VI. 20, ab. *nigricornis* PASQ, M, TMÁ; Cser-hegy, 1934. VI. 15, M, TMÁ, 11. Barnag, Róka-hegy, 1977. VI. 18, talajcsapda, RI, mgy, 12. Balatoncsicsó, Vadászház környéke, 1977. VI. 18, talajcsapda, RI, BTM, 13. Köveskál, Fekete-hegy, 1977. VIII. 16, SI, BTM, 1978. VIII. 1–8, ab. *nigricornis* PASQ., döglött halon, SG, 14. Várpalota, Barok-völgy, 1969. V–VI, VE, BTM.

N. (s. str.) vesperillo ILINNE, 1758 – Közönséges temetőbogár (Sírásó bogár) – Palearktikus faj, előfordul K-Szibériáig. Nálunk igen gyakori, dögön él, húscsapdával is fogható.

Fénycsapdával is gyűjtötték. ÉB, DB, Im, Bf, Kh. A K-Bakonyból eddig még nincs gyűjtési adat, de előfordulása biztosra vehető.

1. Pápa, MI, TMÁ, 1978. VII. 10, BJ, BTM, 2. Ugod, 1973. V. 7, V. 24, BJ, BTM; Szőlőhegy, 1973. IV. 19, BJ, BTM; Bödőgei-erdő, 1977. VI. 5, RI, BTM, 3. Fenyőfő, Kis-szépalma környéke, 1965. V. 25–31, dögcspadában egyelve, P, BTM, 4. Bakonybél, 1972. VIII. 1–15, fénycsapda, RL, BTM, 5. Gyulafirátót, Halastó környéke, 1976. VI. 5–22, talajcsapda, BJ, BTM, 6. Eplény, 1977. III. 26, *Canis familiaris* dögön, RI, mgy, 7. Pölöske, 1954. VIII., LR, TMÁ, 8. Herend, Bányatelep, 1967. VII. 31, DG, BTM, 9. Padragkút, Nyíri-tó 1978. V. 7, *Bufo bufo* dögön, RI, BTM, 10. Veszprém, 1955. VIII. MM, BTM; Rózsa u. 9., 1962. IV. 30, leg. JÁRAI, BTM, 11. Berhida, 1954. VIII., LR, TMÁ, 12. Csopak, 1964. VIII. 17, fénycsapda, TMÁ, 1976. VII. 9–10, VII. 21–22, fénycsapda, BTM, 13. Lovas, 1978. VIII. 14–20, fénycsapda, BTM; Királykút-völgy, 1976. VIII. 12, RI, mgy, 14. Nosztori-völgy, 1976. VII. 5–30, IX. 25, talajcsapda, BJ, BTM, 15. Tihany, 1939. IV. 10, IV. 18, J, 1939. IV. 15, SZV, TMÁ, 16. Barnag, Róka-hegy, 1977. V. 1, V. 22, VI. 18, talajcsapda, RI, mgy, 17. Pécsely, Körtevényes, 1977. V. 22, VI. 18, talajcsapda, RI, mgy, 18. Monoszló, Tar óra-hegy, 1969. IV. 9–XII. 4, talajcsapda, TL, BTM, 19. Szentbékálka, Fekete-hegy, 1978. VIII. 1–8, döglött halon, 1978. X., húscsapdán, SG, mgy, 20. Nemesgulács, 1976. VII. 31–VIII. 1, fénycsapda, BTM, 21. Lesenceistvánd, 1974. IV. 10, TS, BTM, 22. Keszthely, 1964. IX. 1, fénycsapda, TMÁ, 23. Hévíz, 1976. VII. 3, Malaise-csapda, BTM.

N. (s. str.) vestigator HERSCHEL, 1807 – Szőrösnyakú temetőbogár – Európa, Kisázsia és Közép-Ázsia az előfordulási helye. Faunaterületünkön ritka, csak néhány helyről ismert. A Bakonyból csak irodalmi adat van.

1. Zala-Tapolca, FRH.

N. (s. str.) antennatus REITTER, 1884 – Sárga bunkós temetőbogár – Közép- és D-Európától a Kaukázusig, Türkisztánig és Mongóliáig elterjedt. Faunaterületünkön nem gyakori. A bakony hegység területén a Balaton-felvidék fordul elő.

1. Veszprém, 1953. III., MM, BTM, 2. Berhida, 1955. IX., LR, TMÁ.

IRODALOM – LITERATUR

BREHM, W. (1905): Az állatok világa. Magyarra átdolgozta Bálint Sándor, Budapest, p. 26–178.

KUTHY, D. (1896): Coleoptera. In Fauna Regni Hungariae, Budapest, pp. 213.

MÓCZÁR, L. (1969): Állathatározó I., Budapest, p. 400–406.

MROCKOWSKI, M. (1955): Coleoptera, Silphidae-Polski zwiasek entomologiczny XIX/25., pp. 29.

SZÉKESY, V. (1961): Holyvaalkatúak I. – Staphylinoida I. In Fauna Hungariae VII/1., pp. 41.

SIROKI, Z. (1964): Rovartani közlemények XVII. kötet. p. 169–181.

TÓTH, L. (1968): Adatok a Balaton-felvidék bogár- (Coleoptera) faunájához – A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 7., p. 351–365.

TÓTH, L. (1973): A Bakony hegység futóbogár-alkatú faunájának alapvetése (Coleoptera: Cicindelidae et Carabidae) – A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 12., p. 275–351.

FOUNDATION OF THE CARRION BEETLES-FAUNA OF BAKONY MOUNTAINS. (COLEOPTERA: SILPHIDAE)

Within the framework of „The Nature Landscape of Bakony Mts.” the author examines the species of carrion beetles, which are found in the territory of Bakony Mountains. He succeeded in exhibiting 21 species in the Bakony Mountains from the 33 species of carrion beetles, which are found in the Carpathian Basin. The publication contains the facts of the following collections: Natural History Museum –

Budapest, Bakony Natural History Museum – Zirc, and three private collections.

A szerző címe (Author's adress): ROZNER István
H 1116 Budapest
Tétényi u. 129.